

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету,
протокол № 13 від 27.06.2017 р.
уведено в дію наказом ректора
наказ №171-р від 29.06.2017

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол №13 від 26.06.2018 р.
уведено в дію наказом ректора
№178-р від 26.06.2018 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 13 від 25.06.2019 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 151-р від 25.06.2019 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 1 від 31.08.2020 р.
уведено в дію наказом ректора
№180-р від 31.08.2020 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 13 від 29.06.2021 р.
уведено в дію наказом ректора
№157-р від 29.06.2021 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 13 від 28.06.2022 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 127 від 28.06.2022 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 10 від 30.05.2023 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 146-р від 30.05.2023 р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою університету
протокол № 15 від 25.06.2024 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 204-р від 25.06.2024 р.

В.о. ректора

Надія ДРОБИК

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Екологія»**

**Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 101 Екологія
галузі знань 10 Природничі науки**

Тернопіль 2024р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	10 Природничі науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	101 Екологія
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
СТУПІНЬ	Бакалавр
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр з екології

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної ради

Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Надія ДРОБИК

« 19 » серпня 2024 р.

ЗМІНЕНО ТА ДОПОВНЕНО

проектною групою ОП «Екологія»

Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Керівник проектної групи

(гарант освітньої програми)

_____ Любов ЯНКОВСЬКА

« 18 » серпня 2024 р.

ПЕРЕДМОВА

Змінено та доповнено проєктною групою у складі:

Янковська Любов Володимирівна – кандидат географічних наук, доцент кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін ТНПУ ім. Володимира Гнатюка;

Новицька Світлана Романівна – кандидат географічних наук, доцент кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін ТНПУ ім. Володимира Гнатюка;

Чеболда Ігор Юрієвич - кандидат географічних наук, доцент кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін ТНПУ ім. Володимира Гнатюка;

Лісова Наталія Олегівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін ТНПУ ім. Володимира Гнатюка;

Писаревич Іванна Григорівна – здобувач вищої освіти четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 101 Екологія географічного факультету;

Галічевська Ангеліна Вікторівна – здобувач вищої освіти другого року навчання першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 101 Екологія географічного факультету;

П'ятківський Ігор Омелянович – заступник начальника Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації, начальник відділу захисту довкілля та природних ресурсів;

Вовчук Тетяна Миколаївна – завідувач сектору державного екологічного нагляду (контролю) поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами Державної екологічної інспекції у Тернопільській області.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Любинський Олександр Іванович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Іванов Євген Анатолійович – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка

1. Профіль освітньої програми «Екологія» зі спеціальності 101 Екологія

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, географічний факультет, кафедра геоекології та методики навчання екологічних дисциплін
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Офіційна назва освітньої програми	Екологія
Освітня кваліфікація	Бакалавр з екології
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – бакалавр Спеціальність – 101 Екологія Освітня програма – Екологія
Форма навчання	Інституційна (очна, заочна, дуальна), дистанційна
Мова(и) викладання	Українська
Цикл / рівень	НРК України– 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію освітньої програми «Екологія» Серія НД № 2096701 від 27.01.2015. Термін дії – до 1 липня 2025 року
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvanni%20a/osvitni_prohramy
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Підготовка висококваліфікованих професійних екологів, здатних розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі екології, охорони навколишнього природного середовища та природокористування, що передбачає застосування теорій та методів наук, пов'язаних з екологією, охороною довкілля та природокористуванням, які характеризуються міждисциплінарністю, для реалізації природоохоронних, інспектуючих, виконавських, консультативних і комунікативних виробничих функцій, прийняття управлінських рішень, проведення науково-дослідної діяльності в галузі екології.	
3 – Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	10 Природничі науки, 101 Екологія <i>Об'єкт:</i> структура та функціональні компоненти екосистем різного рівня та походження; антропогенний вплив на довкілля та оптимізація природокористування. <i>Ціль навчання:</i> формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності у сфері екології, охорони

	<p>довкілля та збалансованого природокористування.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області. Поняття, концепції, принципи природничих наук, сучасної екології та їх використання для охорони навколишнього середовища, збалансованого природокористування та сталого розвитку.</p> <p>Методи, методики та технології. Здобувач має оволодіти методами збирання, обробки та інтерпретації результатів екологічних досліджень.</p> <p>Інструменти та обладнання: обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для натурних, лабораторних та дистанційних досліджень будови та властивостей екологічних систем різного рівня та походження.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра має прикладний характер, передбачає динамічне, інтегративне та інтерактивне навчання, пропонує комплексний підхід до вирішення сучасних екологічних проблем на локальному, регіональному та національному рівнях. Освітньо-професійна програма орієнтована на здобуття студентами професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей для успішного здійснення професійної діяльності.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта в галузі екологічної науки. Акцент робиться на здобутті навичок та знань з екології, охорони навколишнього природного середовища та збалансованого природокористування, що передбачає визначену зайнятість та можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання: магістерські професійні та наукові програми. Ключові слова: екологія, охорона навколишнього середовища, збалансоване природокористування
Особливості програми	Програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь, навичок, достатніх для розв'язання комплексних наукових проблем у галузі екології, а також набуття компетентностей дослідницького спрямування. Особлива увага приділяється практичній підготовці здобувачів. Програма дає можливість отримання подвійного диплому в рамках діючих угод про співпрацю університету з провідними зарубіжними освітніми закладами (угода про співпрацю (щодо семестрового академічного обміну) між Академією ім. Яна Длугоша в Ченстохові (Польща)). Оскільки 3 викладачі кафедри володіють англійською мовою на рівні B2, є дисципліни, які викладаються англійською мовою.
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Випускники програми здатні виконувати професійну роботу за кодами ДК 003:2010:</p> <p>2211.2 Еколог;</p> <p>2211.2 Експерт з екології;</p> <p>2149.2 Інженер з охорони навколишнього середовища;</p> <p>2213.2 Інженер з охорони природних екосистем;</p> <p>3449 Інспектор державний;</p> <p>3212 Інспектор з охорони природи;</p> <p>3340 Лаборант (освіта);</p> <p>2148.2 Фахівець з геосистемного моніторингу навколишнього середовища;</p> <p>2442.2 Фахівець з управління природокористуванням.</p>
Подальше навчання	Продовження навчання на другому (магістерському) рівні за магістерськими освітньо-професійними програмами. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студенто-центроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, практика із використанням загально- та спеціально-наукових принципів, комбінація лекцій, практичних занять, розв'язування ситуаційних завдань, тренінгів, виконання проєктів, дослідницьких робіт, електронне навчання в системі MOODLE.
Оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на

	опанування навчального навантаження з освітньої програми: поточний, модульний, підсумковий контроль, кваліфікаційна (бакалаврська) робота.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК 02. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.</p> <p>ЗК 05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань чи видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 08. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 09. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння його історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 13¹. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК 14. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.</p> <p>ФК 15. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.</p> <p>ФК 16. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.</p> <p>ФК 17. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.</p> <p>ФК 18. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.</p> <p>ФК 19. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.</p> <p>ФК 20. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.</p> <p>ФК 21. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження біорізноманіття та формування екологічної мережі.</p> <p>ФК 22. Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва і споживання.</p> <p>ФК 23. Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.</p> <p>ФК 24. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.</p> <p>ФК 25. Здатність до опанування міжнародного і вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.</p>

ФК 26. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

7 - Програмні результати навчання

ПРН 01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

ПРН 02. Розуміти основні екологічні закони, правила і принципи охорони довкілля та природокористування.

ПРН 03. Розуміти основні концепції, теорії та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПРН 04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

ПРН 05. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля.

ПРН 06. Виявляти фактори, що визначають формування біорізноманіття.

ПРН 07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПРН 08. Уміти проводити пошук інформації з використанням різних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

ПРН 09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН 10. Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС технології, ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.

ПРН 11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

ПРН 12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.

ПРН 13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

ПРН 14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

ПРН 15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПРН 16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

ПРН 17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПРН 18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

ПРН 19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

ПРН 20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

ПРН 21. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору і обробки даних.

ПРН 22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

ПРН 23. Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів.

ПРН 24. Розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права,

	<p>прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПРН 25. Зберігати та примножувати досягнення та цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Освітній процес забезпечують 1 доктор наук, професор, 6 кандидатів наук, доцентів та 1 доктор філософії, асистент кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін. До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники університету з науковими ступенями та/або вченими званнями (у тому числі 7 докторів наук, професорів, 18 доцентів).</p> <p>Викладачі, що забезпечують реалізацію даної програми, мають відповідну базову освіту, необхідну кількість публікацій у виданнях Scopus, Web of Science, фахових виданнях, беруть активну участь у науково-практичних конференціях різного рівня (міжнародних, всеукраїнських, регіональних). Всі науково-педагогічні працівники, відповідно до укладених графіків, проходять підвищення кваліфікації у закладах вищої освіти та науково-дослідних інститутах.</p> <p>3 викладачів мають рівень B2 з англійської мови.</p>
Матеріально - технічне забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребам. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам. Є обладнання для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів, наявні спеціалізовані комп'ютерні класи факультету з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим відкритим доступом до Інтернет-мережі.</p>
Інформаційне навчально-методичне забезпечення	<p>та</p> <p>У Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка функціонує потужна система інформаційного забезпечення, складовими якої є: офіційний сайт університету (http://tnpu.edu.ua); електронний архів-репозитарій (http://dspace.tnpu.edu.ua/index.jsp?locale=uk); точки бездротового доступу до Інтернету; електронний каталог віртуальної бібліотеки (http://catalog.library.tnpu.edu.ua); наукова бібліотека, читальні зали, віртуальне навчальне середовище Moodle.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення навчального процесу включає: навчальний план, навчально-методичні комплекси дисциплін, навчальні та робочі програми дисциплін; програми практик; методичні вказівки щодо виконання курсових та кваліфікаційних (бакалаврських) робіт; пакети комплексних контрольних робіт; авторські розробки (підручники, навчальні посібники, методичні матеріали) професорсько-викладацького складу.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Можливість у рамках академічного обміну між ТНПУ та ЗВО України (згідно укладених угод з університетами-партнерами) навчатися, стажуватися, проходити практику на базі університету, що приймає здобувачів вищої освіти, з наступним визнанням академічних результатів освітньої та/або освітньо-наукової діяльності в університеті з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ЄКТС. У рамках академічного обміну між ТНПУ та Прикарпатським національним університетом імені В. Стефаника, здобувачі вищої освіти мають можливість брати участь у проєкті «Відкритий онлайн лекторій» на платформі Cisco Webex Meeting</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Згідно з угодами ТНПУ про міжнародну кредитну мобільність, зокрема Університет Мармара (20.11.2019 р. – 19.11.2024 р.); Університет Humanitas (м. Сосновець) (27.11.2018 р. – необмежений); Куявсько-Поморська вища школа (м. Бидгощ) (27.10.2014 р. – необмежений); Вища лінгвістична школа у м. Ченстохова (27.10.2014 р. – необмежений); http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/partners.php</p>
Навчання іноземних	<p>Навчання іноземних здобувачів не здійснюється</p>

здобувачів вищої освіти	
-------------------------	--

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

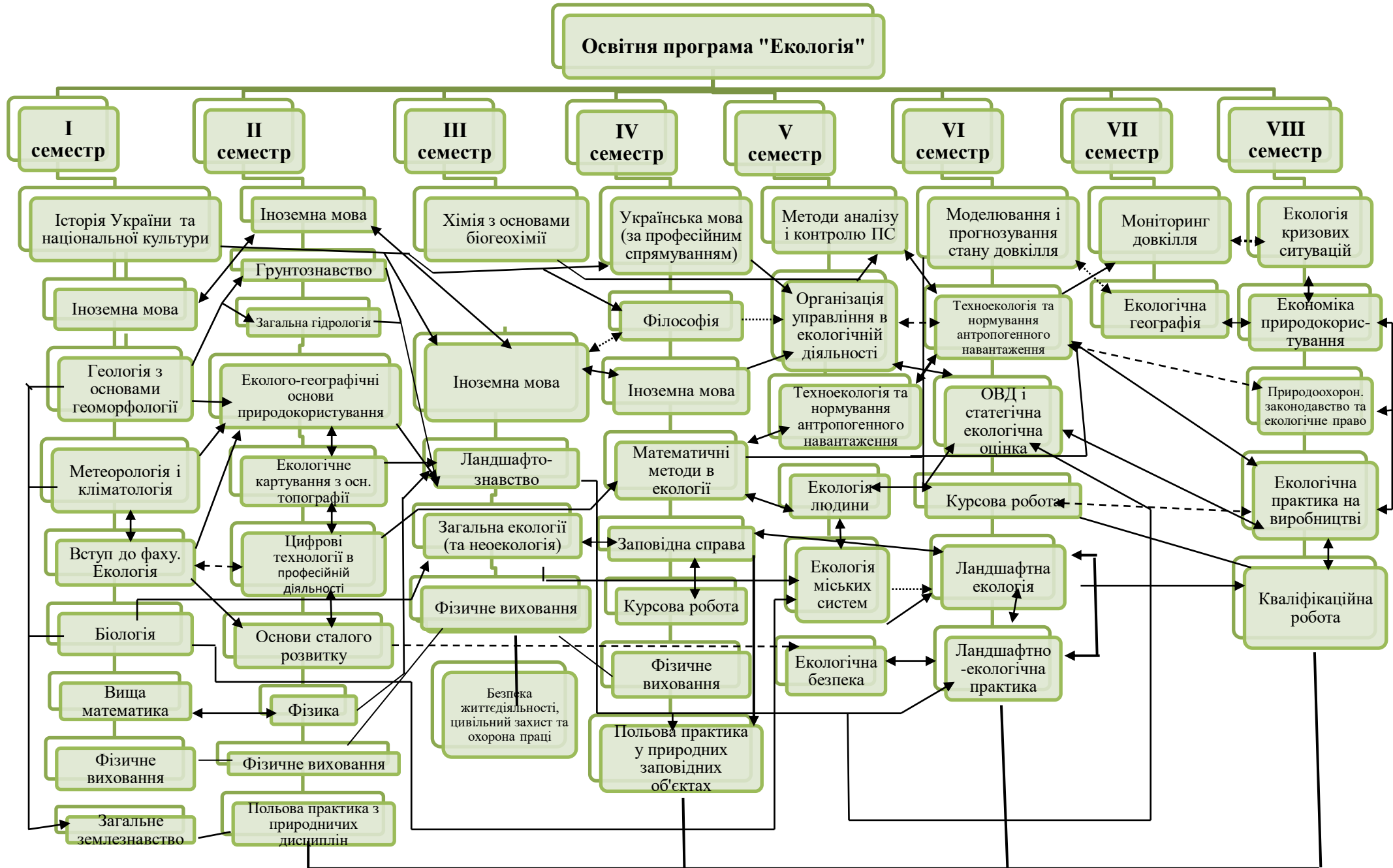
Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. Контролю
1	2	3	4
2.1. Обов'язкові компоненти, ОК			
2.1.1. Загальна підготовка			
ОК01.	Історія України та національної культури	4,0	Екзамен
ОК02.	Іноземна мова	6,0	Залік, екзамен
ОК03.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3,0	Екзамен
ОК04.	Філософія	3,0	Екзамен
ОК05.	Загальне землезнавство	3,0	Залік
ОК06.	Вища математика	5,0	Залік
ОК07.	Цифрові технології в професійній діяльності	3,0	Залік
ОК08.	Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці	3,0	Залік
ОК09.	Метеорологія і кліматологія	3,0	Залік
ОК10.	Фізика	4,0	Залік
ОК11.	Загальна гідрологія	3,0	Залік
ОК12.	Ґрунтознавство	3,0	Екзамен
ОК13.	Хімія з основами біогеохімії	5,0	Залік
ОК14.	Геологія з основами геоморфології	5,0	Залік
	Фізичне виховання		
2.1.2 Професійна підготовка			
ОК 15	Біологія	6,0	Екзамен
ОК16.	Загальна екологія (та неоекологія)	6,0	Екзамен
ОК17.	Вступ до фаху. Екологія	4,0	Екзамен
ОК18.	Заповідна справа	4,0	Екзамен
ОК19.	Екологія людини**	3,0	Залік
ОК20.	Організація управління в екологічній діяльності	3,0	Залік
ОК 21.	Техноекологія та нормування антропогенного навантаження	6,0	Екзамен
ОК 22.	Екологія міських систем	4,0	Екзамен
ОК 23.	Ландшафтна екологія	3,0	Екзамен
ОК 24.	Моделювання і прогнозування стану довкілля**	4,0	Екзамен
ОК 25.	Екологічна безпека	4,0	Екзамен
ОК 26.	Економіка природокористування	3,0	Екзамен
ОК 27.	Моніторинг довкілля	6,0	Екзамен
ОК 28.	Природоохоронне законодавство і екологічне право	3,0	Залік
ОК 29.	Екологічне картування з основами топографії	3,0	Екзамен
ОК 30.	Математичні методи в екології	3,0	Екзамен
ОК 31.	Еколого-географічні основи природокористування	3,0	Залік
ОК 32.	Методи аналізу і контролю природного середовища	4,0	Залік

ОК 33.	Екологічна географія	3,0	Екзамен
ОК 34.	Оцінка впливу на довкілля і стратегічна екологічна оцінка	5,0	Залік
ОК 35.	Основи сталого розвитку	3,0	Екзамен
ОК 36.	Ландшафтознавство	5,0	Екзамен
ОК 37.	Екологія кризових ситуацій	3,0	Екзамен
ОК 38.	Курсова робота	6,0	Залік, екзамен
2.1.3. Практика			
ОК 39.	Польова практика з природничих дисциплін	6,0	Залік
ОК 40.	Польова практика у природних заповідних об'єктах	6,0	Залік
ОК 41.	Ландшафтно-екологічна практика	6,0	Залік
ОК 42.	Екологічна практика на виробництві	6,0	Залік
2.1.4. Атестація			
А 1	Підготовка та захист кваліфікаційної роботи	6,0	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		180	
2.2. Вибіркові компоненти, ВК			
2.2.1. Загальна підготовка			
	Вибіркові компоненти*	15	Заліки
2.2.2. Професійна підготовка			
	Вибіркові компоненти*	45	Заліки, екзамени
Загальний обсяг вибірових компонент		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

*Вибіркові компоненти (навчальні дисципліни) із загальноуніверситетського каталогу вибірових навчальних дисциплін загальної підготовки та каталогу вибірових дисциплін професійної підготовки освітньої програми, а також навчальних дисциплін з інших освітніх програм чи інших рівнів вищої освіти ТНПУ / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності.

** Обов'язкові компоненти, що викладаються англійською мовою.

2.2 Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми "Екологія" спеціальності 101 Екологія проходить у формі захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи і завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з екології. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складної спеціалізованої задачі та/або практичної проблеми у сфері екології, охорони довкілля, збалансованого природокористування і сталого розвитку, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, потребує застосування теоретичних положень і методів наук про довкілля. Кваліфікаційна робота обов'язково проходить перевірку на плагіат на освітній платформі ТНПУ Moodle. Кваліфікаційна робота оприлюднюється на офіційному сайті ТНПУ або у репозитарії ТНПУ.
Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Захист кваліфікаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні екзаменаційної комісії. Передумовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи є попередній захист її на міжкафедральному науково-методичному семінарі, апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях, методичних семінарах тощо. Доцільним є опублікування тез доповідей, статей у студентському віснику ТНПУ, у вітчизняних та зарубіжних фахових наукових виданнях.
Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти	
Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	Функціонує система внутрішнього забезпечення якості, яка передбачає здійснення таких процедур і заходів: <ul style="list-style-type: none"> - визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; - здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; - щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб; - забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; - забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі

	<p>самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;</p> <ul style="list-style-type: none"> - забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; - забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; - забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. <p>Регулюється Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, затвердженим вченою радою університету, протокол №7 від 23.02.2016 р. із змінами і доповненнями, затвердженими вченою радою університету, протокол №3 від 26.09.2023 р., уведеними в дію наказом ректора № 280-р від 26.09.2023 р.</p>
<p>Принципи та процедури забезпечення якості освіти</p>	<p>Принципи та процедури забезпечення якості вищої освіти в ТНПУ представлені у таких нормативних документах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Положення про організацію освітнього процесу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protsesu.pdf • Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_ta_provedennia_praktyk_studentiv.pdf • Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників. Положення про реалізацію права на академічну мобільність: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_poriadok_realizatsii_prava_na_akademichnu_mobilnist.pdf • Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_systemu_vnutrishnoho_zabezpechennia_yakosti_osvity.pdf • Положення про навчально-науковий центр якості освіти: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_NNTs_Ja_O.pdf
<p>Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм</p>	<p>Механізм створення та періодичного перегляду ОП закладено у «Положенні про розроблення та супроводження освітніх програм»: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_rozroblennia_i_suprovodzhennia_osvitnikh_program_u_TNPU.pdf</p> <p>Група забезпечення ОП здійснює моніторинг ринку праці, організаційно супроводжує процес підготовки здобувачів вищої освіти впродовж усього терміну навчання, аналізує її актуальність, відповідність ОП</p>

	<p>чинним нормативним документам, рекомендаціям МОН України, вимогам роботодавців та студентської спільноти й, за необхідності, розробляє зміни до навчальних планів та іншої документації. Пропозиції щодо удосконалення ОП надає програмна рада як дорадчий орган гаранта ОП, створені Комісії внутрішнього забезпечення якості освіти факультету та університету.</p> <p>Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, затвердженим вченою радою університету, (із змінами і доповненнями), затвердженим вченою радою університету, протокол №3 від 26.09.2023 р.</p>
<p>Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ЗВО та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб</p>	<p>Впроваджено механізм оцінювання досягнень здобувачів – претендентів на отримання стипендій; оцінювання науково-педагогічних працівників на основі рейтингів науково-дослідної, методичної та організаційної роботи і рейтингування викладачів за результатами анкетування здобувачів. Він закладений у таких нормативних документах ТНПУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Положення про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_reitynhove_otsiniuvannia_zdobuvachiv_vyshchoi_osvity.pdf • Порядок формування рейтингу осіб, що навчаються за кошти державного (місцевого) бюджету: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2022/Poriadok_formuvannia_reitynhu_osib_shcho_navchajutsia_za_koshty_biudzhetu.pdf • Правила призначення стипендій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/Vchena_rada%2018-19/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D1%96%D0%B9.pdf • Положення про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Polozhennia_pro_reitynhove_otsiniuvannia_profesiinoi_dialnosti_naukovo_pedahohichnykh_pratsivnykiv.pdf <p>Результати оцінки та рейтингування оприлюднюються на веб-сайті ТНПУ: https://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/NNTs_JaO/rejtingove_otsinjuvannja_NPP.php</p>
<p>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних</p>	<p>Регулюється положенням про підвищення кваліфікації (стажування) педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженим вченою радою університету, (із змінами і доповненнями), затвердженим вченою радою університету, протокол №9 від 23.01.2024 р., уведений в дію наказом ректора №21-р від 23.01.2024.</p> <p>Ведеться робота над посиленням практичної складової підвищення кваліфікації НПП в системі післядипломної та неформальної освіти, зокрема, шляхом проходження стажувань на підприємствах,</p>

наукових працівників	<p>установах, організаціях в межах України та закордоном, участі у міжнародних проектах, грантових програмах, навчання за сертифікаційними програмами. В ТНПУ розроблена та реалізується програма професійного розвитку викладачів:</p> <p>https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Programa_profesijnoho_rozvytku_vykladachiv.pdf</p>
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	<p>Здобувачі ОП Екологія забезпечені необхідними ресурсами (матеріальна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення, дистанційна освітня платформа Moodle). Реалізуються заходи щодо удосконалення організації самостійної роботи здобувачів різних форм навчання, в т.ч. через постійний моніторинг, актуалізацію курсів дисциплін, дистанційну освітню платформу Moodle. В ТНПУ діють:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Положення про організацію самостійної роботи студентів: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_samostiinu_robotu_studentiv_.pdf • Положення про дистанційне навчання у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_dystantsiine_navchannia.pdf • Положення про електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_elektronnyi_navchalno_metodychnyi_k_ompleks_navchalnoi_dystsypliny.pdf
Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками ЗВО та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях	<p>У ТНПУ діє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної недоброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennia_pro_zapobihannia_i_vyivlennia%20plahiatu_ta_inshykh_vydiv_akademichnoi_nechesnosti_u_navchalnii_ta_naukovo-doslidnii%20roboti_ZVO.pdf • Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної недоброчесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі працівників: https://tnpu.edu.ua/naukova-robota/public%20information/Plagiat%20pracivn.pdf <p>В ТНПУ діє Постійна комісія академічної доброчесності, етики та управління конфліктами: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/academ_dobrochesnist/polozhennia_pro_komisiyu_dobrochesn.jpg.pdf</p> <p>Усі здобувачі вищої освіти спеціальності 103 Науки про Землю та науково-педагогічні працівники, що забезпечують реалізацію ОП, підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти перевіряються на плагіат в системі Moodle.</p>

працівників ЗВО і здобувачів вищої освіти	
Інші процедури і заходи	В ТНПУ діють: <ul style="list-style-type: none"> Інституційна модель системи внутрішнього забезпечення якості освіти: https://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/monitoring/Instytutsiina_model_systemy_vnutrishnoho_zabezpechennia_ia_kosti_TNPU.pdf

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ЗК 01	ЗК 02	ЗК 03	ЗК 04	ЗК 05	ЗК 06	ЗК 07	ЗК 08	ЗК 09	ЗК 10	ЗК 11	ЗК 12	ЗК 13	ЗК 13 ¹	ФК 14	ФК 15	ФК 16	ФК 17	ФК 18	ФК 19	ФК 20	ФК 21	ФК 22	ФК 23	ФК 24	ФК 25	ФК 26	
ОК 01		+		+			+			+	+	+	+															
ОК 02		+	+		+				+	+	+		+															
ОК 03		+	+	+			+			+	+		+															
ОК 04	+	+		+			+		+	+	+	+	+															
ОК 05	+						+		+	+						+									+			
ОК 06	+	+		+		+	+			+	+						+											
ОК 07	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+		+				+								+			
ОК 08	+	+	+	+		+	+		+	+	+	+	+					+	+						+	+		
ОК 09	+	+	+	+		+					+					+									+			
ОК 10	+	+		+		+	+	+	+	+	+					+	+								+			
ОК 11	+							+	+	+	+				+	+			+						+			
ОК 12	+	+		+		+	+	+	+	+	+					+				+					+			
ОК 13	+	+		+			+	+	+	+	+					+									+			
ОК 14	+	+		+		+	+	+	+	+	+					+									+			
ОК 15	+		+	+				+	+	+					+	+												
ОК 16	+														+	+			+			+						
ОК 17	+	+		+	+	+	+			+	+	+		+	+								+		+	+	+	
ОК 18	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+			+	+									+	+	+	+
ОК 19	+		+	+	+								+		+	+			+									
ОК 20	+	+		+			+		+	+				+	+					+							+	+
ОК 21	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	
ОК 22	+			+											+			+	+	+	+	+	+	+				
ОК 23	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+			+	+			+		+	+
ОК 24		+		+					+						+	+	+								+			

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ПРН 01	ПРН 02	ПРН 03	ПРН 04	ПРН 05	ПРН 06	ПРН 07	ПРН 08	ПРН 09	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19	ПРН 20	ПРН 21	ПРН 22	ПРН 23	ПРН 24	ПРН 25		
OK 01								+						+					+						+		
OK 02								+					+	+					+	+							
OK 03								+					+	+					+	+							
OK 04								+						+						+						+	
OK 05			+					+						+						+							
OK 06																				+							
OK 07								+		+				+						+							
OK 08								+					+	+					+	+	+					+	+
OK 09			+					+		+			+	+					+	+		+	+				
OK 10			+					+					+	+					+	+		+					
OK 11		+	+				+	+	+	+	+			+					+			+					
OK 12			+					+		+			+	+						+		+					
OK 13			+					+						+					+	+		+					
OK 14			+					+					+	+					+	+		+					
OK 15			+			+	+	+					+	+			+					+	+				
OK 16		+	+			+																	+				
OK 17		+	+					+					+	+					+	+						+	+
OK 18			+	+			+	+	+					+	+		+	+			+						
OK 19		+	+								+									+							+
OK 20	+	+	+	+				+					+	+						+							
OK 21	+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK 22		+	+	+	+	+	+	+			+	+		+						+		+	+				
OK 23		+	+		+	+			+	+	+	+	+	+	+				+	+	+		+				
OK 24		+						+		+	+									+							
OK 25		+	+	+							+	+	+		+		+						+	+			
OK 26	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK 27	+	+			+		+	+	+	+	+										+	+	+				
OK 28	+	+	+	+				+					+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK 29			+					+		+									+	+		+					
OK 30		+						+		+										+							
OK 31		+					+							+			+										
OK 32	+		+		+																	+					
OK 33	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+				+		+	+					

OK 34		+			+		+	+			+				+	+	+								
OK 35		+	+										+	+	+			+	+		+	+	+	+	+
OK 36		+	+			+	+			+											+				
OK 37		+	+				+	+	+				+	+					+						
OK 38		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+					+		+	+	+		
OK 39		+	+			+		+													+				
OK 40		+	+			+	+	+										+			+				
OK 41						+	+	+			+			+				+			+	+			
OK 42	+	+	+		+	+	+	+		+	+				+			+		+	+				

Гарант освітньої програми

Любов ЯНКОВСЬКА

Програму розглянуто на засіданні кафедри геоекології та методики
навчання екологічних дисциплін

Протокол № 20 від 19.06. 2024 р.

Завідувач кафедри

Любомир ЦАРИК

Програму затверджено вченою радою
географічного факультету

Протокол № 11 від 19 червня 2024 р.

Голова ради факультету

Андрій КУЗИШИН

Керівник навчально-наукового центру якості освіти

Ольга ПЕЖИНСЬКА

Освітню програму рекомендовано до впровадження Вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

Протокол № 15 від 25.06. 2024 р.

Учений секретар університету

Галина ДРАПАК